

PRIKAZ ZBORNIKA RADOVA

Nikčević-Milković, A.,
Brala-Mudrovčić, J., Jurković, D. (2023).
GLOBALNE PROMJENE U OBRAZOVANJU
I OČUVANJE BAŠTINE.
Zbornik radova sa znanstveno-stručnog skupa
VII. Dani Šime i Ante Starčevića. Zadar:
Sveučilište u Zadru. 307 str.,
ISBN 978-953-331-411-2 (tisak);
978-953-331-412-9 (online)

Zbornik radova *Globalne promjene u obrazovanju i očuvanje baštine* u izdanju Sveučilišta u Zadru proizišao je iz istoimenoga znanstveno-stručnog skupa VII. Dana Šime i Ante Starčevića koji se, zbog pandemije koronavirusa, održao virtualno 21. svibnja 2021. godine u organizaciji Odjela za nastavničke studije u Gospiću Sveučilišta u Zadru. Zbornik su, u kojem je objavljeno petnaest radova, uredili Anela Nikčević-Milković (glavna urednica), Jasminka Brala-Mudrovčić i Denis Jurković. Objavljeni radovi obuhvaćaju teme koje propituju odnos lokalnoga, regionalnoga (zavičajnoga) identiteta i globalnih (univerzalnih) vrijednosti u koje je utkana težnja za uspostavljanjem uravnoteženoga, održivoga i uključivoga odnosa naočigled suprotnih paradigmi ljudskoga postojanja.

Predgovor koji potpisuje glavna urednica posvećen je povodu održavanja skupa i njegovu programu koji je počeo dvama pozvanim izlaganjima, iza kojih je uslijedilo trideset i pet izlaganja podijeljenih u tri sesije iz humanističkoga, društvenoga i umjetničkoga područja. Zbornik sadrži manji broj radova proizišlih iz izlaganja podijeljenih prema navedenim znanstvenim područjima koji donose vrijedne znanstveno-stručne i umjetničke spoznaje o odnosu globalnoga i lokalnoga identiteta pojedinca od najranije dobi.

Prvo poglavlje obuhvaća šest radova iz humanističkoga područja te donosi filološko-metodička i umjetnička promišljanja o očuvanju i njegovanju jezično-kulturne zavičajne (regionalne) baštine u suvremenom odgojno-obrazovnom procesu s ciljem razvijanja svijesti o vlastitom jezičnom i kulturnom identitetu u okvirima univerzalnih vrijednosti. Poseban doprinos u poučavanju sadržaja u primarnom obrazovanju, kojima se izgrađuje svijest o identitetu, donosi rad Martine Kolar Billege i Vesne Budinski. Autorice su interdisciplinarnim metodičkim pristupom, na primjeru kravate kao artefakta hrvatske kulturne baštine, istražile mišljenja i stavove učenika o vrjednotama i sadržajima povezanim s hrvatskim kulturnim identitetom, tj. hrvatskom povijesno-kulturnom baštinom. Nadalje, Vladimir Legac razmatra opoziciju jednojezičnosti/dvojezičnosti u kontekstu ortografskih odstupanja u pisanju na engleskom kao stranom jeziku u jednojezičnih i dvojezičnih učenika osnovne škole koji uče engleski kao prvi

ili drugi strani jezik. Maja Opašić i Ameli Širola istražuju primjenjivost zavičajnih čakavskih slikovnica u nastavi iz perspektive učenika, dok Lucija Šimičić i Marijana Markalaus razmatraju mjesto i tretman različitih varijeteta hrvatskoga jezika u hrvatskom obrazovnom sustavu u kontekstu promicanja višejezičnosti u europskom obrazovnom prostoru. Maja Verdonik i Ivana Rašić analiziraju karakteristike verbalnih i vizualnih diskursa slikovnica utemeljenih na narodnim pripovijetkama u suvremenim slikovničkim transpozicijama, dok Sanja Vrcić-Mataija i Ana Vivoda, na temelju interdisciplinarnih znanstveno-umjetničkih spoznaja, vrjednuju *Kulu Age Senkovića* i *Murkovića Mlin* kao ključna mjesta (lokalitete) kulturnoga i povijesnoga identiteta Gospića.

U drugom poglavlju nalazi se sedam radova iz društvenoga područja u kojima je istaknut doprinos suvremenoga odgojno-obrazovnog sustava u razvoju kulturnoga identiteta djeteta u cilju očuvanja nematerijalne kulturne baštine. Poglavlje počinje radom Sandre Janković i Tamare Baždarić koje analiziraju postignuća hrvatskih učenika u području čitalačke, matematičke i prirodoslovne pismenosti u kontekstu rezultata međunarodnih *ILSA* istraživanja. Danijel Jukopila razmatra povezivanje baštinskih i globalizacijskih sadržaja u nastavi Geografije, dok Denis Jurković i Anela Nikčević-Milković istražuju povezanost interkulture osjetljivosti i sposobnosti uočavanja, razumijevanja, izražavanja, imenovanja i regulacije emocija studenata učiteljskih studija. Dinko Marin, Mejra Uglešić i Igniz Lemezina prikazuju rezultate projekta *Zaštićena područja zavičaja na primjeru Parka prirode Telašćica* koji je proveden među učenicima drugoga razreda osnovne škole. Aleksandra Smolić Batelić, Melanija Mohorić i Filip Polegubić razmatraju implementaciju nematerijalne kulturne baštine u odgojno-obrazovni proces u kontekstu odgojno-obrazovnih ishoda u predmetnim kurikulumima razredne nastave, dok Braco Tomljenović, Ivana Tomljenović i Frane Tomljenović ispituju razlike učenika trećega i četvrtoga razreda osnovne škole u manifestnim mjerama morfoloških antropometrijskih obilježja. Poglavlje završava radom Lucije Velagić i Jasne Kudek Mirošević koje se bave informacijsko-komunikacijskim tehnologijama u nastavi i poučavanju učenika s teškoćama.

U trećem su poglavlju dva rada iz umjetničkoga područja kojima se propituje uloga umjetnosti u oblikovanju kreativnosti i kritičkoga mišljenja i estetske osjetljivosti djeteta u primarnom obrazovanju. Ines Cvitković Kalanjoš i Ivana Matasić istražuju ulogu i utjecaj glazbe (turbo-folka) na ponašanje i oblikovanje stavova mladih, dok Marina Drašković i Goran Sučić naglašavaju potrebu za promjenama u integriranim kurikulumima umjetničkih područja u ranom predškolskom odgoju i obrazovanju.

U Zborniku se kao zaseban prilog nalazi program znanstveno-stručnoga skupa *Globalne promjene u obrazovanju i očuvanje baštine* održanoga virtualno 21. svibnja 2021. u okviru VII. Dana Šime i Ante Starčevića u organizaciji Odjela za nastavničke studije u Gospiću Sveučilišta u Zadru.

Zbornik je objavljen i u digitalnom obliku, na platformi *Morepress* zadarskoga Sveučilišta (<https://morepress.unizd.hr/books/index.php/press/catalog/view/104/110/1881>), što će svakako pridonijeti njegovoj boljoj dostupnosti i čitanosti.

Teorijski i empirijski istraživane teme radova odražavaju različita motrišta i znanstvena područja (humanistička, društvena i umjetnička) što Zborniku daje cjelovit uvid u složen odnos lokalne baštine i globalnih promjena u cilju promicanja univerzalnih, ali istovremeno očuvanja lokalnih vrijednosti u oblikovanju kulturnoga identiteta djece i mladeži u odgojno-obrazovnom sustavu. Autori radova teorijski utemeljeno te empirijski vrlo jasno i pregledno, koristeći relevantne metodologijske pristupe u odabranim istraživačkim temama odnosa globalnoga i lokalnoga u suvremenom načinu promišljanja, naglašavaju važnost globalnih promjena u odgoju i obrazovanju, pri čemu bi u prvom redu trebalo poštivati, cijeniti i razvijati regionalni (zavičajni) identitet kako bi se doprinijelo razvoju globalnoga identiteta i univerzalnih vrijednosti.

Upravo su tematska aktualnost i interdisciplinarnost ono što ovaj Zbornik čini korisnim izvorom informacija i relevantnih znanstveno-umjetničkih spoznaja svim sudionicima odgojno-obrazovnoga procesa – odgajateljima, učiteljima, nastavnicima, studentima učiteljskih i srodnih studija, ali i široj javnosti, s ciljem razumijevanja složenosti odnosa održivosti i očuvanja lokalnoga (regionalnoga) identiteta pojedinca u okvirima univerzalnih vrijednosti globalnoga društva.

Katica Balenović
Sveučilište u Zadru, Odjel za nastavničke studije u Gospiću